

АКТИВІЗАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Важливою проблемою для педагогічної теорії та практики є питання урізноманітнення навчального процесу, активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів вищих навчальних закладів, розширення сфери їх інтересів. Сучасним студентам доступні найрізноманітніші джерела інформації, але часто саме наявність готової інформації сприяє розвитку пасивності. Зникає прагнення до пошуку, пізнання, творчості, тобто діяльності. Тому все більшого значення набуває орієнтація навчання на різнобічний розвиток студентів.

Питання активізації пізнавальної діяльності студентів почали активно досліджуватися з 90-х років минулого століття. Вивченню різних аспектів процесу активізації пізнавальної діяльності студентів присвячені праці багатьох відомих педагогів і психологів, зокрема, таких як: А. Алексюк, С. Архангельський, Ю. Бабанський, В. Безпалько, А. Вербицький, В. Вергасов, М. Кларін, В. Козаков, І. Лернер, П. Підкасистий, О. Пехота, О. Савченко, М. Скаткін.

Мета статті – проаналізувати поняття «активізації навчальної діяльності» студентів у науковій літературі та виділити основні методи їхньої реалізації.

У психолого-педагогічній літературі поняття «активізація пізнавальної діяльності» трактується по-різному. У науковій літературі [1-3] найчастіше використовується поняття «активне навчання» або «активізація процесу навчання» і визначається як удосконалення методів і організаційних форм навчально-пізнавальної роботи студентів, яке забезпечує активну й самостійну теоретичну і практичну діяльність студентів на всіх етапах навчального процесу.

Серед психологів і педагогів немає єдиної думки щодо поняття «пізнавальна активність». Так, А. Алексюк тлумачить це поняття як виявлення у навчальному процесі вольової, емоційної та інтелектуальної сторін індивіда [1]. І. Харламов визначає пізнавальну активність, як стан індивіда, який характеризується прагненням до навчання, розумовим напруженням і виявом вольових зусиль у процесі оволодіння знаннями [2]. Т. Шамова розглядає цей процес як розумову діяльність індивіда, що спрямована на досягнення певного пізнавального результату, і як підвищену інтелектуально орієнтовану реакцію щодо навчального матеріалу на основі пізнавальної потреби [3].

Враховуючи різні підходи науковців до процесу активізації навчально-пізнавальної діяльності, ми виділили такі складники пізнавальної активності як: мотиваційний (потреба в пізнанні, прагнення до самовдосконалення); психічний (емоційне сприйняття, творча уява, мислення, мовленнєва компетентність); інструментальний (форми, методи, технології).

Критеріями рівня активізації навчально-виховної діяльності студентів у процесі засвоєння іноземної мови є: інтенсивність діяльності; ініціативність; позитивне ставлення до діяльності (інтерес, добросовісність); самостійність; усвідомлення діяльності; старанність; зацікавленість у досягненні мети; питання учня до вчителя, схильність до аналізу помилок; використання під час відповіді додаткового матеріалу; вибір складного завдання; відсутність необхідності контролю, бажання виконати завдання, незважаючи на труднощі.

Вибір певного методу навчання викладачем визначається наступними основними критеріями:

- а) навчально-виховною метою заняття;
- б) змістом матеріалу, що вивчається;
- в) особистісними якостями та рівнем професійної підготовки педагога;
- г) віковими особливостями та рівнем підготовки студентів;
- д) ступенем оснащення навчального закладу засобами навчання.

На наш погляд, саме інтерактивні методи навчання відповідають поставленим критеріям, і сприяють активізації навчально-пізнавальної

діяльності студентів. Серед великої кількості інтерактивних методів для кращого засвоєння студентами навчального матеріалу з іноземної мови виділяємо наступні, а саме:

- «Мозковий штурм» – широко використовується для вироблення кількох рішень конкретної проблеми;
- «Навчаючи – навчаюсь» – використовується при вивченні блоку нової інформації або при узагальненні та повторенні пройденого;
- «Ажурна пилка» – застосовується для створення на занятті ситуації, яка дає змогу студентам працювати разом для засвоєння великої кількості інформації за дуже короткий час;
- «Імітаційні ігри», «Розігрування ситуації за ролями» – дають можливість студентам відтворювати, імітувати будь-які явища навколишньої дійсності.

Отже, сучасний освітній процес вищої школи гостро потребує педагогічних розробок щодо активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів з метою формування в них культури самоосвітньої діяльності. Беручи участь у навчальному процесі з активної позиції і усвідомлюючи свою відповідальність за здобуті знання, студент максимально використовує весь свій інтелектуальний і творчий потенціал, що сприяє високій якості виконання завдань і повноті засвоєних знань та є необхідною умовою готовності до самоосвітньої діяльності. До перспективних напрямів досліджень у даній сфері вважаємо за доцільне віднести: активізація навчальної діяльності засобами комп'ютерних технологій.

Література

1. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посібник / Дичківська І. М. – К. : Академвидав, 2004. – 352 с.
2. Харламов И.Ф. Педагогика : учеб. для студ. вузов, обуч. по пед. спец. / И.Ф. Харламов . – 7-е изд. – Минск : Университетское, 2002. – 560 с.
3. Шамова Т.И. Управление образовательными системами: Учебное пособие для студентов высш. учеб. заведений/ Т.И. Шамова, П.И. Третьяков, Н.П. Капустин; под ред. Т.И. Шамовой. – М. : Гуманит. изд. центр «ВЛА-ДОС», 2002. – 320 с.